

L'SRP confirma la tendència a la disminució de les reclamacions de responsabilitat professional mèdica

JOSEP ARIMANY,
director del Servei de Responsabilitat Professional

Aquesta dada convida a l'optimisme perquè, sens dubte, se suma a l'evidència que la gestió dels riscos sanitaris, les polítiques de formació medicolegal i la seguretat clínica avancen en paral·lel a la dels països més desenvolupats

Un dels objectius que el Servei de Responsabilitat Professional (SRP) del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya (CCMC) es va proposar en les seves línies de gestió per al 2009 va ser aconseguir acreditar-se amb la certificació ISO 9001:2008 per la DEKRA Certification. Stuttgart, per garantir un bon sistema de gestió de la qualitat a través d'eines específiques que permetin uns estàndards de control de temps de lliurament i nivells de servei que permetin l'increment de l'eficiència de l'SRP i la reducció de les incidències. En aquesta mateixa línia, un altre objectiu del Servei que s'ha posat en funcionament ha estat el *check list* mensual de sinistres, de compliment de protocols de gestió i la informació continuada al metge afectat.

Per una altra banda, s'han engegat accions de recerca en l'àmbit de la Responsabilitat Professional Mèdica (RPM). D'entrada, s'ha creat una base de dades *ad hoc* per determinar quins són els procediments de risc i, així, poder informar els metges i les societats científiques dels procediments mèdics o quirúrgics amb més risc i prevenir-los de possibles efectes adversos en l'activitat sanitària.

Durant el 2009, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha advertit que s'han d'extremar les mesures de seguretat per prevenir lesions o morts per actes mèdics no segurs, aconsellant unes línies de treball enfocades cap a la prevenció de l'error mèdic i la seguretat clínica. Aquesta acció de recerca pretén fomentar la seguretat dels pacients a Catalunya mitjançant la detecció dels procediments mèdics o quirúrgics de risc, i informar els metges i societats científiques de la seva prevenció.

Una pràctica clínica segura exigeix aconseguir tres grans objectius: identificar quins procediments clínics diagnòstics i terapèutics són els més segurs i eficaços, assegurar que s'apliquen a qui els necessita i realitzar-los correctament i sense errors.

El 2009 les dades de l'SRP del CCMC confirmen la tendència a la disminució del nombre de reclamacions contra metges (vegeu gràfic). Encara que la diferència sigui reduïda, s'afegeix a la disminució del 2008 i es valora com a molt positiva.

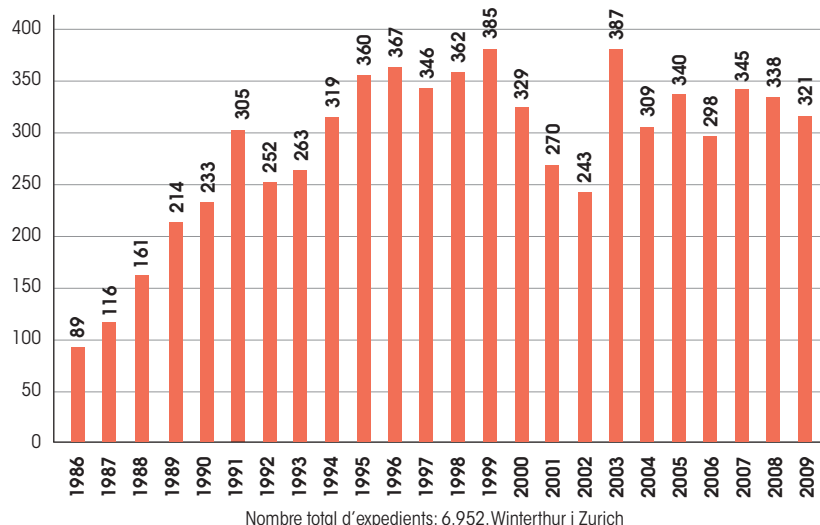
Aquesta dada convida a l'optimisme perquè, sens dubte, se suma a l'evidència que la gestió dels riscos sanitaris, les polítiques de formació medicolegal i la seguretat clínica avancen en paral·lel a la dels països més desenvolupats. En la mateixa línia, es demostra la responsabilitat i el compromís constants de la professió mèdica, els col·legis professionals, les societats científiques, les institucions sanitàries i l'Administració a l'hora d'implementar i adoptar mesures, guies i protocols que afecten la seguretat clínica del pacient. L'SRP del CCMC analitza, gestiona i tramita els casos de reclamacions contra metges, utilitzant els instruments donats pel mateix contracte d'assegurances entre la Companyia, l'Administració i el CCMC, mitjançant unes comissions (tècniques, de seguiment i tripartita) que determinen les estratègies de defensa i la gestió de l'anomenat "Model Català" de RPM.

Avui continua el debat mundial sobre l'estalvi de costos que comporta evitar una demanda judicial i es consolida aquest debat en les agendes dels governs. Com a principal exemple tenim el projecte de reforma sanitària de Barack Obama on s'inclou la Tort Reform, que aborda el tema de la reforma del model sanitari i que inclou mesures en la responsabilitat professional per superar les dificultats de sostenibilitat del mercat de l'assegurança de Responsabilitat Civil.

Durant l'any 2009 es veu una marcada tendència a l'augment de la reclamació extrajudicial —on la tasca de mediació és clau, argumentant les >

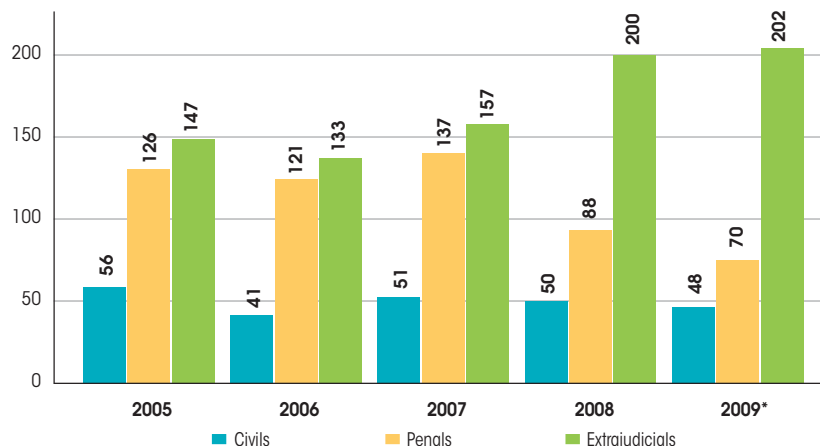
Evolució del nombre de sinistres de 1986 a 2009

Dades del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Comparativa dels sinistres oberts els últims cinc anys (2005-2009)

Dades del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Font: Servei de Responsabilitat Professional, CCMC.

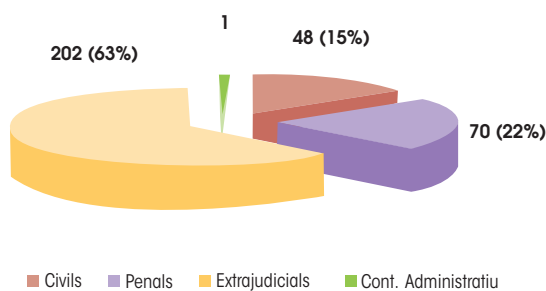
< situacions des de la perspectiva tècnica i resolent els casos en què no existeix cap tipus de defensa— en detriment dels litigis judicials. A més s'ha constatat una disminució important de les denúncies penals, que en comparació amb els últims dos anys ha baixat d'un 50%. En el procediment civil, els litigis s'han mantingut.

El fet que el procediment penal s'hagi reduït a la meitat els últims dos anys ens fa ser optimistes, atès que aquesta via comporta una pressió per al metge pel risc que la sentència dictada comporti la inhabilitació professional (vegeu gràfics), malgrat que el nivell d'absolucions en els procediments penals sigui molt alt.

Finalment, volem remarcar que els últims anys s'ha imposat la importància clau de la informació al pacient en l'acte mèdic, mitjançant el consentiment informat, a més de la potenciació actual per part de les societats científiques i els col·legis professionals de la formació medicolegal en l'exercici de la professió i la utilització de les guies de pràctica mèdica com a eines de seguretat en l'exercici clínic, que permetran una pràctica mèdica ajustada a la *lex artis* i a la normopraxi assistencial. ■

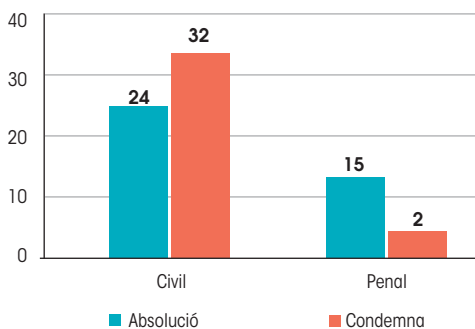
Tipologia de sinistres oberts durant el 2009

Dades del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Resolució dels sinistres declarats segons sentència. Any 2009

Dades del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Font: Servei de Responsabilitat Professional. CCMC.

L'Àrea de Praxi resol per la via extrajudicial el 58% dels casos d'agressions contra els metges

GUSTAVO TOLCHINSKY,
vocal

No és una novetat parlar de metges que pateixen una agressió. Seguim veient com es produeixen fets indesitjables. Cal recordar que l'11 de març del 2009 la doctora Maria Eugenia Moreno, resident de quart any, va morir a trets d'escopeta d'un pacient durant la guàrdia en un Centre d'Atenció Primària de la província de Múrcia. Es tracta d'un fet lamentable, però del tot imprevisible. El COMB insisteix que el més important són les mesures de prevenció, ja que en la realitat quotidiana continuem amb un degoteig continu d'agressions físiques, verbals i amenaces.

Tot i que el gruix de les agressions són ateses als mateixos centres assistencials on es produeixen, seguint els seus propis protocols, el COMB ha continuat atenent casos a l'Àrea de Praxi. Així, tot i la tendència dels darrers anys a la disminució del nombre de casos que el Col·legi atén per violència en el lloc de treball contra els metges, durant el 2009 s'ha incrementat el nombre de companys i companyes que han confiat el seu cas al COMB.

Durant l'any 2008, el COMB ha obert fins a 59 expedients, gairebé el doble que els darrers exercicis

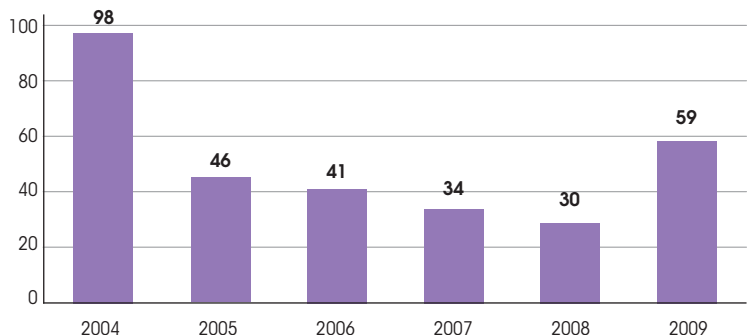
S'han obert fins a 59 expedients, gairebé el doble que els darrers exercicis (vegeu gràfic). Cal destacar que la resolució d'expedients per la via extrajudicial, mitjançant la mediació, és l'estratègia emprada més sovint, i que prop d'un 58% de casos s'han resolt per aquesta via. No és cap novetat tampoc,

perquè s'ha de tenir en compte que, en el període comprès entre els anys 2004 i 2007, el 56% dels casos atesos es van resoldre, amb lleugeres variacions anuals, per la via extrajudicial.

En els expedients que han estat solucionats per la via judicial, s'ha produït un increment important de les condemnes per la falta de l'article 634 del Codi Penal (*falta de respecte i consideració deguda a funcionari públic*), que implica el pagament d'una multa d'import més elevat que fins ara. La condemna amb penes de privació de llibertat no és una fórmula que els professionals mèdics persegueixin en els casos d'agressions verbals o físiques lleus. Tot i que considerem positiu l'enduriment de les condemnes com a mesura dissuasòria, des del COMB creiem que la feina més important és la de prevenir les situacions on el risc de patir una agressió sigui elevat. En el fons, el que tots volem és exercir la nostra professió en el millor ambient possible i atendre els nostres pacients amb el cap posat a la feina i no en processos judicials. ■

Violència contra els metges en el lloc de treball

Expedients comunicats des de l'any 2004 fins al 2009

Font: Àrea de Praxi del COMB.